

НОВИ ФИЛМ СТИВЕНА СПИЛБЕРГА УСКОРО У БЕОГРАДСКИМ БИОСКОПИМА

Шиндлер прескаче блокаду?

— Мој филм „Шиндлерова листа“ могао би бити јако едукативан за тренутну ситуацију у Југославији, рекао је недавно редитељ **Стивен Спилберг**. Хоће ли то ауторово мишљење бити пресудно и омогућити нашој публици да ускоро види остварење, које је побрало прегршт „Оскара“.

Ово питање, према речима директора М export-importa, **Мишка Рађеновића**, биће решено у наредних десет дана. Нови филм Стивена Спилберга, према постојећим уговорима између ове дистрибутерске куће и „Универзала“, у нормалним околностима већ би се нашао у нашим биоскопима. Али, пошто су сви уговори у време блокаде у мировану од М export-importa очекују се додатни напори. Ових дана, како каже Мишко Рађеновић, увелико се ради на томе да „Шиндлерова листа“ прескочи блокаду и нађе се, понајпре, у

Лиајм Нисон као Оскар Шиндлер

београдским биоскопима. — Готово смо били завршили све преговоре, каже Рађеновић, али догодило се Горажде

— и све је стало. Очекујемо, међутим, да ће се све добро завршити. Поготово што ћемо филм приказати у добротворне сврхе. Настојаћемо при томе да добијемо више копија, и да филм иде у више градова у исто време. А коме ће ићи приход, то ћемо — ако буде све у реду — одлучити касније.

Иначе, М export-import ће током маја унети мало живости у београдске биоскопе. Публика ће имати прилику да види неколико предпремијера. Између осталог, биће ту „Мали Буда“ **Бернарда Бертолучија**, „Кика“ и „Матадор“ **Педре Алмодовара**, „Белепок“, „Снајпериста“, „Земља сенки“ са **Ентони Хопкинсом** у насловној улози, и још понешто. То ће, заправо, значити повратак ове дистрибутерске куће у наше биоскопе након дуже паузе.

В. П. Г.

АРХЕОЛОГИЈА: ДА ЛИ СУ ПОСТОЈАЛИ ПАНОНСКИ СЛОВЕНИ

Постојбина из трећег века

У Банату и Бачкој су још у трећем веку живели Словени? Ова, прилично сензационална научна претпоставка, настала је као резултат скорашњих археолошких истраживања у Баранди код Опова, и могла би да оспори важећу тезу према којој су у Панонији у касноантичком добу живели само Сармати, а Словени су се у раном средњем веку доселили из постојбине између Дњепра и Дњестра.

Истраживање о којем се говори, подухват је Свесловенског савеза, невладине и непрофитне организације, у сарадњи са Музејом Војводине, а њиме је руководио др **Ђорђе Јанковић**, доцент Филозофског факултета у Београду.

— У Панонији, с леве стране Дунава, забележене су стотине насобинских налазишта из касноантичког периода. Код нас, као и у Мађарској, та налазишта се углавном приписују Сарматима, номадима пореклом из Ирана, а у Румунији романизованим Дачанима, прецима Румуна каже др Јанковић. Но, природа наших налаза указује да су у насељу код Баранде живели селаци, а не номади. Нађени су брусевци за оштрене српова, трапови за

чување пољопривредних производа, ручни жрвњеви. Откривени су остаци три надземне куће, једне полуземице и пет јама или трапова. Основе кућа су краће правоугаоне основе, што је типично за Словене тог доба.

Сеока насеља нађена у Војводини, нису позната код Сармата, на другим просторима, али су забележена код Лимиганата. Лимиганци су народ који је настањивао Банат и Бачку наспрам римске границе (лимес), и за које је из описа **Амијана Марцелина**, знаменитог римског историчара, јасно да нису сарматске културе. Према мишљењу др Јанковића, иза Лимиганата се, можда, крију Словени. Став да су Словени насељавали наше Подунавље још у античко време заступали су својевремено угледни филозофи **Фрањо Барисић** и **Олег Николајевић Трубачов** а своје мишљење заштитили на тумачењу неких хидронима. На пример, код Плинија (1. столеће Нове ере) наилази се на Pathissus, што одговара словенском „Потисје“.

Откуд се Свесловенски савез појављује као покретач једног оваквог истраживачког

подухвата и каква је то организација? — питамо др **Радомира Д. Ракића**, председника Савеза.

— Словенска прошлост, нарочито овај период касне антике, недопустиво је неистражена досад. — Ни у Народном музеју, најважнијем националном музеју, ми немамо збирку која покрива један велики период између антике и седмог века. Немци су се, на пример, „хиладу“ пута више бавили изучавањем прошлости Јужних Словена, него ми. У Југославији имамо само четири доктора археологије који се баве Средњим веком, од тога један Словенима у средњем веку.

— Рад нашег покрета нема днснополитичку намену, и ово нису неки паранаучни подухвати у стилу Миље Вујановић, каже **Зоран Стефановић**, портпарол Савеза. Бесмислено је проналазити чвршће везе између Срба и, рецимо, Јермена по православној линији, (како то чине организатори предстојећег Београдског фестивала духовно сродних народа), него између нас и других јужних Словена католичке, па и муслиманске конфесије.

Радован Купрес

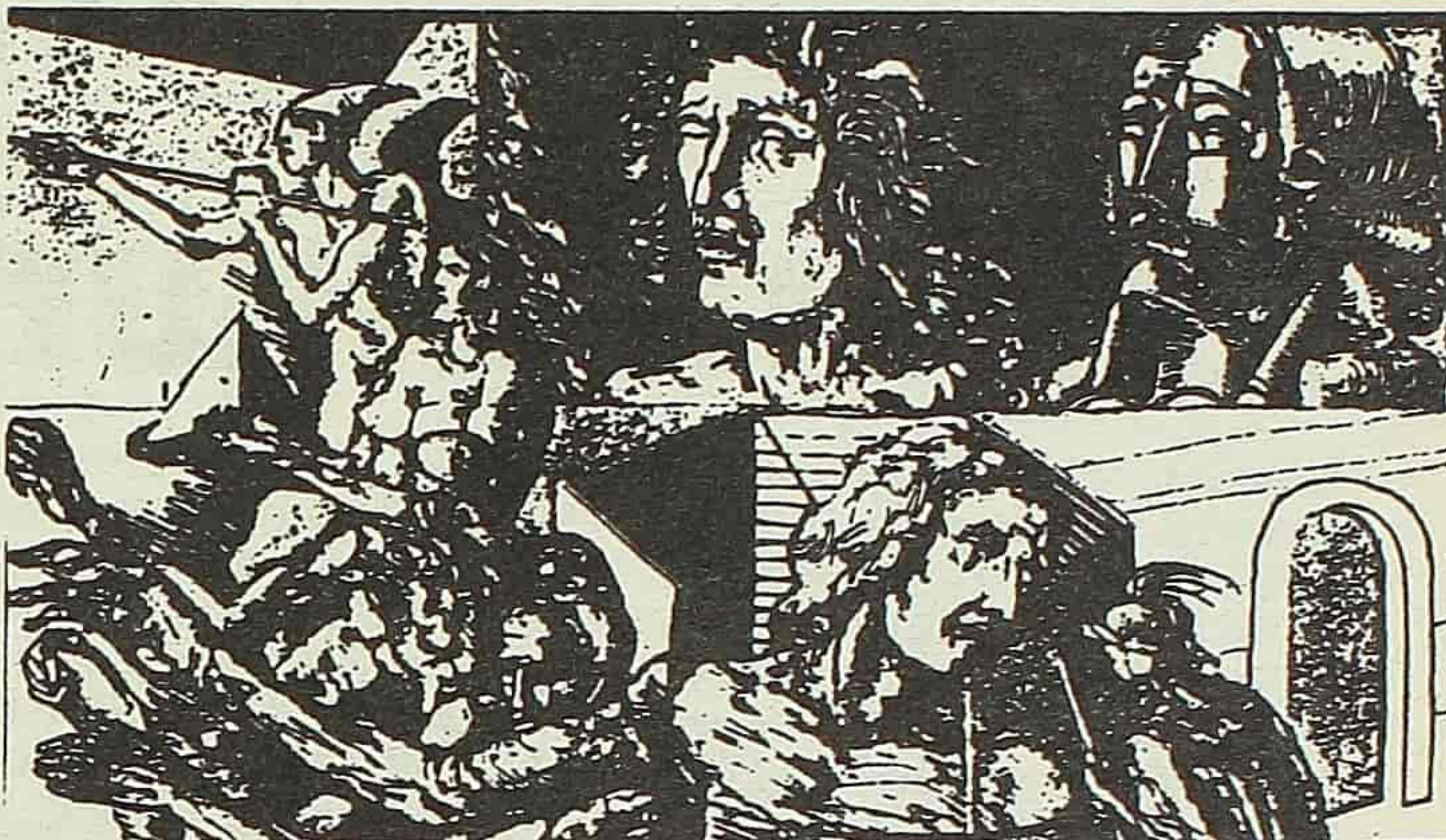
НОВА КЊИГА МИЛОША И. БАНДИЋА У ИЗДАЊУ СЛОБОДАНА МАШИЋА

Књижевно стварање 1941-45.

Независни издавач **Слободан Машић**, управо је објавио књигу која, у овом времену, делује и провокативно и занимљиво, али пре свега, има антолошки значај — реч је о „Историји књижевности југословенских народа 1941-1945“ аутора **Милоша И. Бандића**, професора и књижевног критичара, који је годинама сакупљао грађу за ову својерсну антологију.

Нема сумње да се — поред познатих података — у овом делу на 450 страница налазе и мало познати подаци о окупацијским списима, које је аутор подробно обрадио. Издавач **Слободан Машић** доставиће ово Бандићево дело свим националним библиотекама бивших југословенских република, а ускоро ће у Римској дворани Библиотеке града Београда бити одржана и свечана промоција ове књиге.

Р. С.

БОГДАН КРШИЋ: „СТАНТЕ!“, БАКРОПИС-АКВАТИНТА, 1980.

МОДЕРНА ГАЛЕРИЈА ВАЉЕВА

Кршићеве графике

Графичар, професор београдског Факултета примењених уметности, **Богдан Кршић** у Модерној галерији Ваљева излаже 40 графика и цртежа који су настали у распону од 1954. до 1993. Упоредо с више него солидним овладавањем свим техникама високе, равне и дубоке штампе, код Кршића се јавља, како примећује **Мома Димић** — све изразитија и трезвенија филигранска цртачка линија која фигуру пластификује и ослобађа од

примене, за београдске графичаре педесетих година широко распрострањене, мрље, паучинастих ткања или представљања тзв. „пластичних силуета“.

Ситуирање фигуре, у простору, код Кршића, наговештава склоност ка медитацији, чврстом и методичном промишљању разноликог сплета судбина и типова, а све то изван и далеко од приватног и интимистичког бележња, у широким историјским пресецима.

С. П.

Вуков сабор, 60. пут

Београд. — У Културно-просветној заједници Србије, одржан је састанак Одбора Вуковог сабора. Усвојен је програм овогодишњег Бачког Вуковог сабора у Тршићу 27-29. маја, као и оквирни програм јубиларног, 60. Вуковог сабора,

приредбе које ће се, по традицији, одржати у септембру 1994.

Чланови Одбора су напад на Југословенски културни центар у Паризу осудили као вандалски чин.

К. Р.

ПРЕД ПРЕМИЈЕРУ „СЕОБА“ АЛЕКСАНДРА ПЕТРОВИЋА У САВА ЦЕНТРУ

Вечита обнова нације

Десетак костимираних статиста на коњима, сачекаће у четвртак 28. априла увече публику, која ће — како се већ у овом тренутку зна — до последњег места испунити Велику дворану Сава центра. Те вечери, након много перипетија и одлагања, београдска публика имаће коначно прилику да види ново играно остварење **Александра Петровића**, „Сеобе“. Кад публика, гости и, наравно, протагонисти филма уђу у Сава центар, уз статисте који ће дочарати атмосферу филма, биће у прилици да прате и музички програм у извођењу Хора и Оркестра РТС. Након пројекције, како се незванично сазнаје, сви гости биће послужени вели-

ком тортом. Биће то, наравно, само део програма који ће пропатити премијеру „Сеоба“, јер комплетан предпремијерни сценарио још није познат.

У сваком случају, „Сеобе“ Александра Саше Петровића наћи ће се пред београдском публиком. — Има сеоба — смрти нема, рећи ће редитељ. — То је мото који сам преузео од Црњанског, и сматрам да је то најлепша, најдубља и најплеменитија перспектива „Сеоба“. Шта ћу тиме рећи? Рећи ћу да је живот нације једно вечито самообнављање, ново настајање. Покушаћу да гледалац домаћи схвати да није без корена, да није данас настао, и да не умире сутра, да раз-

ме да — мењајући себе и свет око себе — на најбољи начин продужава своју нацију, тиме и самог себе.

У новом остварењу Саше Петровића лик Дафинце тумачи глумица **Изабел Ипер**, која тим поводом каже: Овај филм опомиње филмску уметност да она садржи све остале уметности, а глумити је покушај да побегнеш од самог себе, па то чини и Дафина коју инкарнирам. У улози Аранђела Исаковича, видећемо глумца **Ришара Берија**, који — објашњавајући своју улогу каже: „Ако Аранђел пресврће небо и земљу, то је зато што у тој лудој љубави, кроз бол и патње, открива способност да превазиђе себе. То је могуће, јер са

Превртање неба и земље: Ришар Бери, као Аранђел Исакович, у филму и ТВ серији „Сеоба“

Александром Петровићем све је барокно, предимензионирано, он до сржи користи сва средства на располагању. Он је мајстор дела на свим нивоима. Овог пута, дивљење које гајим према синеасти је награђено.

Уз **Изабел Ипер** и **Ришара Берија**, играју **Бернар Блериер**, **Ерланд Јозефсон**, **Драган Николић**, **Предраг Мики Манојловић**, **Раде Марковић**, **Петар Божовић**,

Јелица Сретеновић, **Љубомир Ђипранић**, и други. Сценарио за филм и ТВ серију „Сеобе“ написао је редитељ Петровић у сарадњи са **Жаком Д. Валкросом**. Филм је снимљен у продукцији Радиотелевизије Србије и Економик трејда Милана Пејића, а извршни продуцент је Трајна радна заједница „Три“, док је дистрибуција поверена „Југославија филму“. **Верица Петковска Гајић**